

NUOMONĖ. Prof. Ona Voverienė. Apie Lietuvos partijų tapatybę

*Neveidmainiukime. Vardais tikraisiais pavadinkim
Visus, kas žudo tautos dvasią, dorą, laisvą mintį!
Netarkim žodžio – Laisvė, jei tas žodis melas ir klasta!
Neleiskim komunistams spekuliuoti atgimstančia tauta!*
Kęstutis Genys

Manau, - jau treči metai kovo 11-ąją švęsime savo tikroje istorinėje Lietuvoje. Tokioje, apie kurią svajotojų mūsų Tautos patriarchas dr. Jonas Basanavičius ir mūsų tautinio atgimimo šauklys dr. Vincas Kudirka, dėl kurios Nepriklausomybės kovose 1918-1920 metais kovėsi ir žuvo mūsų protėviai artojičiai savanoriai, jauną mūrinę Lietuvą statė mūsų tėvai, Lietuvos partizanai, ėjo kovoti ir žūti už Lietuvos nepriklausomybę, savo krauju, kančiomis ir gyvybėmis nutiesė mums kelią į laisvę.

2014 metais Lietuva pasikeitė - ne išoriškai, ir materialiai, bet dvasiškai ir politiškai. Po Prezidentės inauguracijos Katedroje bazilikoje, kai išėjome iš Bažnyčios, net kelios grupės jaunimo ir senimo stovėjo su plakatais: "Tikiu Prezidente". Visi galvojom - tai tik žodžiai. Kai prasidėjo Rusijos karas prieš Ukrainą - 3 000 vaikų ir mergaičių per kelias dienas užsirašė į Lietuvos kariuomenę savanoriais, ginti Lietuvos, jeigu reikės. Tada ir įvyko - politinis lūžis Lietuvos istorijoje. Komunistai Lietuvoje - jau nebeatsigaus, nes jaunimas, jų atžalos - jau suvokė, kad komunistu būti - negražu. Tai parodė ir komunistų atžalų mitingas (žinoma, ne Paleckio atžalų, vedusių KGB generolaitę - O.V) prieš A. Butkevičiaus Vyriausybę.

Baigėsi A.M. Brazausko ir jo grupės draugų kurtos pereinamojo istorinio laikotarpio brandžios socialistinės (o iš tikrųjų - komunistinės) Lietuvos era (Ona Voverienė. Ir vis dėlto... Lietuva jau kitokia! // Ilks. Lt. -2016, kovo 6).

Ir nors šioje Seimo kadencijoje dar yra komunistų ir jie valdančiojoje koalicijoje, bet jų triuškinantis pralaimėjimas paskutiniuose Seimo rinkimuose rodo, kad pildosi buvusio Čekijos prezidento Vaclavo Havelo ir mūsų šviesaus atminimo mąstytojo antikomunisto ir antiglobalisto Viliaus Braženo prognozės apie šio šimtmečio pradžioje neišvengiamai vykiančią geopolitikoje ideologinių paradigmu kaitą, kai ideologinę paradigmą „kairė-dešinė“, kuri viso XX šimtmečio tėkmėje išsisėmė, keis kita paradigma; joje konkuruojančiomis ideologijomis taps globalizmas ir jo priešprieša - nacionalizmas. Visame pasaulyje jau sparčiai ryškėja permainingos šio kontekste. Tautininkų atėjimas į valdžią Vengrijoje, Lenkijoje, „Brexit“ - drąsus eksperimentas, po kurio artimiausiu metu, gali sekti „Nexit“ ir kiti, Donaldas Trumpos laimėjimai JAV prezidento rinkimuose, jo draugiški santykiai su atgimusia kagėbistine Rusija, grasinančia pasauliui jo sunaikinimu branduoliniu ginklu, jų bendros politinės nuostatos sunaikinti Europos Sąjungą ir per 18 mėnesių - eurą ir t.t. - visa tai rodo, kad aušta naujas geopolitikos rytas, kurį pranašiskai buvo numatę Vaclavas Havelas, Vilius Bražėnas, išeidamas į Amžinybę Romualdas Ozolas. Ačiū Dievui, kad tai jau supranta ir mūsų jaunieji protai - dr. Laurynas Kasčiūnas, Vytautas Sinica, Linas Kojala ir kiti.

Šios naujosios paradigmos sėklos Lietuvoje pirmą kartą buvo „pasėtos“ LR Seime 2010 metų lapkričio 17 d. Seimo narės „valstietės“ Rimos Baškienės kartu su NVO „Lietuvos moterų lyga“ organizuotoje konferencijoje „Tautiško problemos globalėjančiame pasaulyje“, kurioje pagrindinį pranešimą skaitė šviesaus atminimo Romualdas Ozolas, nubrėžęs tautinės valstybės Lietuvoje atkūrimo gaires. Apie tai detaliau rašiau savo straipsnyje „Mokslininkų prognozės pildosi“ (Ilks. Lt. -2016, rugpj. 8) ir savo knygoje „Tautotyro etiudai“ (V., 2011), skyriuje „Tautinė valstybė“.

„Valstiečių ir žaliųjų sąjungos“ triuškinantis laimėjimas paskutiniuose Seimo rinkimuose rodo, kad šios naujosios paradigmos kontekste ir Lietuvoje - ledai jau pajudėjo. Beje, ši partija, surinkusi visus, kitų Lietuvos partijų į politikos šiukšlyną išmestus tautinės kultūros perliukus, kūrybingai ir išmintingai sukūrė savo partijos ilgalaikę tapatybę, joje sumaniai subalansavusi idealizmo ir materializmo elementus. Vienas iš tokių tautinių idealistinių jos siekių - padovanti visiems septynmečiams Lietuvos vaikams tautinius drabužius, dabar yra puolamas ir išjuokiamas politikų ir iš kairės, ir iš dešinės. Belieka tik apgailestauti, tarant, „Atleisk, jiems, Viepatie, kad jie - (svarbiausia! - O.V.) nesupranta“

Kaip rašo mano ypač mėgiamas politologas VDU prof. Gintautas Mažeikis „Valstiečių ir žaliųjų sąjunga“ nepatingėjo pasižvalgyti Lietuvos istorijoje ir savo partijos tapatybę pasirinko atkurtosios prieškarinio Lietuvos liaudininkų (valstiečių) tapatybę. Liaudininkų tapatybės pamate - etninės tautos idėja, suformuota dar varpininkų ir aušrininkų laikais ir atspindinti kaimo, mažų miestelių savimone. Ši „postvalstietiška“ sąmonė dėl persikėlusiu į didmiesčius asmenų ir nostalgijos, nuolat „pakaitinamos“ mūsų didžiųjų literatūros meistrų, Julijos Žemaitės, Vinco Krėvės, ir ypač Gabrielės Petkevičaitės-Bitės, tapusios ne tik lietuvių literatūros klasike, bet ir buvusia labai aktyvia politike liaudininke, dukart Seimo nare, net pirmininkavusia pirmajam Lietuvos Steigiamajam Seimo posėdžiui, dar yra itin stipri ir didžiuosiuose miestuose, ypač Kaune.

Tėvynės sąjunga -LKD, kurį laiką, partijai dar pirmininkaujant prof. Vytautui Landsbergiui, aukštosios kultūros žmogui, buvo pasirinkusi tą tapatybę, bet vėliau, jau valdant partiją Andriui Kubiliui ir Rasai Juknevičienei, šita vertybė buvo išmesta ir pasirinktos tik materialistinės idėjos, partija visai neįdomiai robotizuota. Ramūnas Karbauskis netingėjo pasilenkti ir išmestą vertybę pakėlė, nuvalė nuo jos komunistų ir liberalų apdrėbtą ir jau gerokai pridžiūvusį purvą ir ta vertybė suspindėjo visomis saulės spektro spalvomis, atnešusiomis totalinę, beveik visoje Lietuvoje, pergale.

O ką laimėjo Tėvynės sąjunga - LKD, atsisakiusi tos tapatybės? Nesėkmes (kad ir kaip jas bedangstyti rožiniais optimizmo rūbeliais partijos vadai) ir išdavystes visoje Lietuvoje ir ypač Kaune. Pakeitusi tapatybę TS- LKD partija porą kartų dar laimėjo rinkimus - vien tik dėl to, kad joje dar buvo Tautos sąžinė - politiniai kaliniai ir tremtiniai, idealistai kovoję už Lietuvą, savo krauju ir kančiomis ją gynę nuo nuožmaus žudiko, trėmėjo į Sibirą, tautos genocido vykdytojo - komunistų partijos. Lietuvos

žmonės, žinau, ir ne tik lietuviai, dar nepraradę sąžinės, balsavo už TS-LKD, kadangi taip liepė jiems sąžinė dėl žuvusiųjų už Lietuvos laisvę, bei politinių kalinių ir tremtinių kančių.

1993 metais, kai buvo įkurta Tėvynės sąjungos partija, matyt, buvo tikėtasi, kad ir tautinės bendrijos (pasirodo Lietuvoje jau gyvena 154 tautybių žmonės), ypač čia gimusios jaunųjų kartos, Lietuvą laikys savo tėvyne, bus jai lojalios, jaus atsakomybę už jos likimą ir išlikimą. LLRA ir dalies rusų bendruomenės išdavystės, politikos horizonte pasirodžius riebesnės sriubos šaukštui ir trupiniui aukso, tą partijos iliuziją sugriovė. Kęstutis Genys, žvelgdamas į mūsų žemę iš Anapus nuo tolimos žvaigždės, reikalauja „Vardais tikraisiais pavadinti visus, kas žudo tautos dvasią ir dorą...“ Turime tą padaryti. Partijos įvaizdį galimai griovė ir buvusių jos narių A. Dumčiaus bei M. Čigriejienės išdavystės, jiems nepaklusus partijos vadovybės sprendimams. TS-LKD rinkiminei kampanijai Kaune, ir ypač Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių organizacijoms, galimai pakenkė buvusių Seimo narių ambicijos, siekiant Seimo narių mandatų. Iš Seimo dingo politinių kalinių ir tremtinių frakcija... Politiniai kaliniai ir tremtiniai ir visuomenėje, kaip ir sovietinės okupacijos metais, nustumti į visuomenės marginalijas, sribų palikuonys vėl juos vadina „banditais“, partizanų vadai kaltinami baisiausiais nusikaltimais.

Krikščioniškojo TS-LKD sparno atstovai Paulius Saudargas ir Valentinas Stundys prie partijos nesėkmių - Kauno savivaldos rinkimuose 2015 m. ir rinkimuose į Seimą 2016 m. - įvardijo „partijos tapatybės atsisakymą“, pataikavimą liberalams“, kuris „tampa vis labiau nesolidus, net ir po rinkimų susidaro įspūdis, kad mes be jų esame nevisaverčiai“, juolab, kai liberalai aiškiai apsisprendė tapti ryškiausia opozicine jėga ir kuo stipriau atsiriboti nuo konservatorių draugystės“, „ignoravimą krikščioniškųjų vertybių, kurios nėra „nei tinkamai atstovaujamos, nei tinkamai ginamos“ (Vilma Danauskienė. Po ugningo tarybos posėdžio - TS-LKD sparno demaršas // Delfi.lt. - 2016, lapkr. 29)

Iš šalies žiūrint, visiškai neutralaus žmogaus žvilgsniu, jaunojo TS-LKD vadovo G. Landsbergio pozicija - dėl TS-LKD partijos tapatybės „be ribų“ - „nuo liberalesnio konservatizmo atstovų, jaunimo bei miesto profesionalų iki politinių kalinių ir tremtinių, krikščionių demokratų bei atsinaujinusių tautininkų“ - tai jau jokia tapatybė, o palieti ir ant grindų pasklidę barščiai, kurie dabartinėje Lietuvos politikoje ir geopolitikoje jokios perspektyvos neturi. Manau, kad dabartinėje situacijoje - ČIA ir DABAR - Tėvynės sąjunga turėtų keistis iš esmės: turėti ne vieną, o dvi tapatybes - modernios tautinės partijos, kurios pamatu turėtų tapti moderni urbanistinė kultūra, ir krikščioniškosios demokratijos; ir būtų iniciatyvūs, pakankamai autonomiški, du partijos sparnai - modernaus tautiškumo ir krikščioniškasis. Krikščioniškasis turėtų „pramušti“ kardinolo Audriaus Bačkio pastatytą aukštą betoninę sieną, atskyrusią Bažnyčią nuo politikos, kuria kategoriškai uždraudė kunigams ir vienuoliams dalyvauti politinėje veikloje (mažoje valstybėje, kokia jau tampame, prarasti tokį intelektualinį potencialą pernelyg didelė prabanga). Partijos vadovas turėtų koordinuoti abiejų tų partijos sparnų veiklą, ruošdamas juos 2019 metų savivaldybių ir EP, o 2020 m. Seimo rinkimams, o po jų, patikrinus tų sparnų vadovų vadybines potencijas, gal ir savarankiškų partijų, ateityje glaudžiai, bendradarbiaujančių, tapsmui.

Abiejų sparnų aktyvistai turėtų vengti, kad nukris jiems karūna nuo galvos, jeigu jie matys, girdės ir išklausys nepartinį mažą žmogų ir jeigu, jis pasirodys tinkamas politinei veiklai nebijos galvos palenkti ir jį pakviesti į partiją. Dairytis ir ieškoti tokių žmonių, svečių teisėmis kviesti juos į savo renginius, pasijaukinti.

Tokioje pat krizinėje tapatybės situacijoje po šių Seimo rinkimų atsidūrė ir LSDP. Iki šiol LSDP, gudravusi ir veidmainiavusi, norėdama pridengti savo komunistinę praeitį ir kelis kartus keitusi savo partijos pavadinimus - TSKP - LKP - LDDP - LSDP - ir galiausiai savo veikla ir politika atskleidusi savo bolševikinę tapatybę, beveik nepasikeitusią nuo 1917 metų revoliucijos savo pagrindiniu principu - „Surask priešą ir jį sunaikink! - t.y. neapykanta ne savo klanų žmogui, dabar jau suprato, kad reikia savo tapatybę keisti. Ir kaip jau rašė žiniasklaida, nutarė ją, kaip ir valstiečiai, keisti į istorinę XX a. pradžios socialdemokratų, kurie tada buvo vadovaujami Stepono Kairio, Felicijos Bortkevičienės ir sumanumu ir autoritetu. Tik kelia abejonių, ar ir tas jų tapatybės variantas netaps jų eiline veidmainyste dėl dviejų priežasčių: tos partijos nariai ir jų skydas ir kalavijas - KGB, atgautos nepriklausomos Kovo 11-osios Lietuvos kūrimosi pradžioje išgrobstę visus bankus, gamyklas ir kolchozų turta, tapo stambiausiais šalies oligarchais- kapitalistais milijonieriais. Jie visa savo veikla ir gina savo klanų tų oligarchų milijonierių interesus. Teoriškai, kaip rašo prof. Gintaras Mažeikis, „Kairių prievolė turėtų būti - atstovauti ne tautinį, o tarptautinį darbininkų ir vidurinėsios klasės interesą. Gi dabartinė mūsų LSDP „yra kaip „daktariška dešra“, kur mėsos (kairumo) randama tik gerai pasistengus ir per mikroskopą. Pavyzdžiui, 2016 metų jų rinkimų programoje žodis „darbininkas“, „profesinės sąjungos“, kiti kairuoliški judėjimai nėra paminėti nei karto, o „darbuotojas“ minimas tik socialinėje ir kultūrinėje sferoje. Programoje kalbama apie solidarumą ne su darbininkais, o su visuomene“ (Gintautas Mažeikis. LSDP ir kairumo agonija // Karštas komentaras.lt. - 2017, saus. 17).

Taigi, siekiant atkurti tikrąją socialdemokratinę partijos tapatybę, LSDP'istams reikėtų pirmiausiai iš pamatų sugriauti LSDP ir jos bolševikinę ideologiją ir imtis naujos partijos kūrybos tuščioje vietoje. Ar tai bus įmanoma padaryti, jeigu tos partijos pirmininku bus išrinktas Julius Sabatauskas, G. Kirkilas, Sysas, ar kuris nors kitas TSKP, LKP, LDDP, LSDP partijos veteranas?

Labai abejoju. Jeigu vadovauti naujai LSDP neateis naujos kartos kvalifikuotas ir pasirodęs tobulėti politiškai žmogus, tai bus eilinį kartą demonstruojama LSDP veidmainystė ir melagystė (Tiesą sakant, melas visada buvo bolševikų partijos svarbiausias metodas, nežiūrint, kokios partijos vardu jie besivadintų.)

Dabartinėje politinėje Lietuvos ir geopolitinėje situacijoje kitos dvi komunistų partijos atšakos „Darbo partija“ ir „Tvarka ir teisingumas“, tautoje vadinamos „kriminalinėmis partijomis“, jau, matyt, niekada to vardo nenusiplaus ir kažin ar jos turės perspektyvą, ar benorės jų rinkėjai tapatintis su tuo vardu. Jose esantys dori žmonės, jau, matyt, spėjo persiorientuoti į dorus vardus turinčias partijas, o tie, kurie nespėjo, iki Seimo rinkimų 2020 metais, suspės tą padaryti.